

Iskolai tanulmány

Borkovits Margit

Szociálisan hátrányos helyzetű
gyermekek testnevelési teljesítményének
vizsgálata 3

Kiss Endre

A gyermek kultusza
és a málenkij robot között 10

Garai Imre

Az Eötvös Collegium mint a tanári
elitképzés műhelye az 1895–1950
között felvettek személyi anyagainak
elemzése 16

Tegvey Gabriella

Női identitás, poétikai identitás:
francia írónők a 19–20. század
fordulóján 29

Józsa Krisztián – Imre Ildikó Andrea

Az iskolán kívüli angol nyelvű
tevékenységek összefüggése
a nyelvtudással és a nyelvtanulási
motivációval 38

Apró Melinda

A hazai iskolaérettségi vizsgálatok
gyakorlata napjainkban 52

szemle

Kovács Kálmán Árpád – Rajki Zoltán

Kísérlet a „szektakérdés” fogalmának
összehasonlító elemzésére eltérő
társadalmi-politikai rendszerekben
(kutatásmódszertani vázlat
és vitaindító alapvetés) 72

Buzás Zsuzsa – Pásztor Attila

A 2012-es regensburgi
EARLI JURE Konferencia 90

Rausch Attila – Kovács Gergely

Beszámoló a X. Pedagógiai
Értékelési Konferenciáról 97

kritika

Daru Katalin

Tóth Zoltán: Alkalmazott
tudástérelmélet 105

Szabó Diána

Az érzékelési zavaroktól
a fejlesztő terápiákig 109

Siposné Tavaszi Virág

Kis könyv a vizuális művészeti
nevelésről 115

Markos Valéria

Egyetemi élethelyzetek:
a kortársi szocializáció dimenziói 119

Beszámoló a X. Pedagógiai Értékelési Konferenciáról

A Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Intézete és Neveléstudományi Doktori Iskolája szervezésében 2012. április 26-28-án rendezték meg a X. Pedagógiai Értékelési Konferenciát (továbbiakban: PÉK). Az idei alkalom nem csak a tíz éves jubileum miatt volt különleges. A konferencia első alkalommal külföldi kutatók számára is meghirdetésre került, így ezzel nemzetközi szakmai konferenciává vált, amin hazai és külföldi kutatók magyar és angol nyelvű előadásait lehet megtekinteni. Beszámolóinkban áttekintjük az elmúlt tíz év legfontosabb állomásait, a kialakulás és a fejlődés folyamatát. A kulcsszavak vizsgálatával körvonalazzuk, mely területek voltak a konferencián hangsúlyosak. Ennek megfelelően választottunk ki, a plenáris előadásokon felül, néhány prezentációt, amelyeket röviden bemutatunk, ezzel érzékeltetve a konferencia gazdagságát és szakmai színvonalát.

Beszámolóinkat a nemzetközi és a hazai neveléstudományi konferenciák rövid áttekintésével kezdjük, ezzel megmutatva, hol helyezkedik a PÉK a konferenciák rendszerében, mitől tekinthető jelentősnek hazai viszonylatban. Egy neveléstudománnyal foglalkozó hazai kutató számos konferencián adhatja elő kutatási eredményeit, azonban nem mindegy, milyen közegben teszi ezt, mivel a szakmai konferenciák nyújtanak lehetőséget a szakmai tájékozódásra és a kapcsolatépítésre (Csapó, 2005). Vagyis számít, hogy milyen tudományterülethez tartozik, kik vesznek részt rajta, milyen normákhoz igazodik a találkozó.

Számos neves nemzetközi szakmai konferencia létezik, kettőt emelnénk ki ezek közül, az EARLI és az AERA szervezetek konferenciáit, amelyek mintát nyújtanak a magyar szervezésű tudományos konferenciáknak.

A European Association for Research on Learning and Instruction (A Tanulás és Tanítás Kutatásának Európai Társasága, EARLI) szervezi meg két évente a legrangosabbnak számító európai konferenciát, melyekről 2001 óta rendszeresen jelenik meg beszámoló az *Iskolakultúrában*. Ezen a nemzetközi lektorált konferencián rendszerint több, mint kétezer előadás hangzik el a neveléstudomány különféle területeiről. Meghívott előadók előadásait, szimpóziumokat, tematikus szekciókat, poszttereket tekinthet meg a nagyjából 2–3 ezer résztvevő. Az EARLI konferenciáin való részvételi arányokból kivehető, mely országok fektetnek nagyobb hangsúlyt az oktatás kutatására. A PISA-vizsgálatokon jobban teljesítő európai országok kutatói a konferenciákon is meghatározó arányban vannak jelen (Tóth és Baraszevich, 2010).

Az American Educational Research Association (Amerikai Neveléstudományi Kutatók Szövetsége, AERA) működteti a világ legnépesebb pedagógiai konferenciáit. Ez a szervezet meghatározó szerepet játszott a pedagógiai kutatás kialakulásában és az első kutató közösség létrejöttében, de az európai kutatók szerveződésére is komoly hatást gyakorolt. Az 1916-ban alapított szervezet mára közel 27 ezer tagot számlál világszerte, és évente rendez konferenciát az Egyesült Államokban, amiken általánosságban 10 ezer feletti a regisztrált résztvevők száma (Hódi és Tóth, 2012). Amerikában a tudományos konferen-

ciák szervezésének nagy múltja van, Magyarországon a neveléstudomány területén még csak pár éve kezdődött el ez a folyamat.

A magyar neveléstudomány számára fontos, hogy itthon kerüljön megrendezésre egy olyan konferencia, melyen hazai és külföldi szakemberek tartanak előadást egymásnak és minden szakmai érdeklődőnek legfrissebb tudományos eredményeikről, mivel a külföldön megrendezett nemzetközi konferenciákra kevés magyar kutató tud eljutni, ezért többségük csak egy-két évvel később, publikációk formájában találkozhat ezekkel a friss kutatási eredményekkel. Továbbá a Magyarországon megrendezett szakmai találkozók összefogják a hazai tudományos közösséget, lehetőséget biztosítanak a személyes találkozásra és kapcsolatépítésre. Ezen kívül a fiatal kutatók számára is lényeges, hogy rutint szerezzenek a konferenciaszereplésben (*Csapó, 2005*).

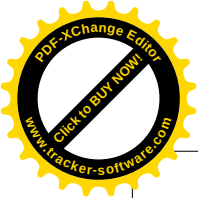
Itthon az elsők között az Országos Neveléstudományi Konferencia (ONK) nyújtott lehetőséget a hazai neveléstudomány minden területéről származó legújabb kutatási eredményeinek bemutatására, 2001-es indulása óta fogadja a résztvevőket, és ma is ezen a konferencián van jelen a legtöbb magyar kutató. Hazánkban szakmai szervezetek, egyetemek neveléstudományi tanszékei, doktori iskolái (például DE, ELTE, PTE) számos tematikus fórumot is rendeznek, köztük akad több nemzetközi is. A PÉK is helyi szervezésű, viszont a 2012-es PÉK már nemzetközi, objektív bírálati rendszerű, tematikus neveléstudományi konferencia. Így egy pedagógiai értékeléssel foglalkozó kutató számára kiváló keretet nyújt a legfrissebb eredmények hazai és egyben nemzetközi bemutatására.

A Pedagógiai Értékelési Konferencia elmúlt tíz éve

A PÉK az elmúlt évek során jelentős változáson ment keresztül. A konferencia a pedagógiai értékelési szakértő szak tanárainak és végzettjeinek szakmai és baráti találkozájaként indult 10 évvel ezelőtt Csapó Benő elnökletével. A szakot 1991-ben indították, akkor még a József Attila Tudományegyetemen a végzetek közül számos köz- és felsőoktatási szakember, valamint kutató került ki (*Kelemen és Pap-Szigeti, 2006*).

A konferencia 2006-ban váltott át a meghívásos részvételtől nyílt, a nemzetközi normáknak megfelelő objektív bírálati rendszerre. Ennek lényege, hogy a benyújtott absztraktokat azóta a tudományos programbizottság által kijelölt két bíráló pontozza, meghatározott szempontok alapján, például értékelve az elméleti háttérrel, a kutatási kérdéseket vagy az alkalmazott módszereket (*Fejes, Kasik és Kinyó, 2006*). A PÉK-nek továbbra is része maradt az úgynevezett PÉSZ osztálytalálkozó, ami, bár elsősorban kötetlen beszélgetés, fórumot teremt ahhoz, hogy az itt végzett pedagógusok és kutatók közös kutatásokat szervezzenek, bevonják intézményüket egymás vizsgálataiba.

A PÉK nemzetközi konferenciává válásában a szegedi neveléstudományi kutatócsoportok által 2009-től kezdve évente szervezett nemzetközi műhelykonferenciának (Szeged Workshop on Educational Evaluation, SWEE) jelentős szerepe van. A SWEE célja keretet biztosítani a pedagógiai értékelés területén dolgozó európai kutatóknak, hogy együtt megvitassák az adott találkozóra kijelölt hangsúlyos területek kérdéseit. Az elmúlt négy találkozó fő témái a kompetenciák formatív és diagnosztikus értékelése, értékelési keretek kidolgozása, a dinamikus problémamegoldás értékelése, formatív értékelés az oktatási gyakorlatban, valamint a technológia-alapú mérések, online mérésre alkalmas platformok kidolgozása voltak. Ez a szűkebb körű és személyes konzultációra épülő fórum a nagy érdeklődés miatt kinőtte eredeti kereteit, igény volt arra, hogy a PÉK külföldi kutatók előtt is meg legyen nyitva.

A X. Pedagógiai Értékelési Konferencia

A 2012-es jubileumi konferencia elnöke az alapító elnök, Csapó Benő volt, aki köszöntőjében ki is emelte, hogy ez ismét egy jelentős lépés a magyarországi szakmai közösség fejlődésében, az új eredmények bemutatására és megvitatására mostantól nemzetközi keretek között kerülhet sor.

A Szegedi Akadémiai Bizottság székházában megrendezett konferencia három napos volt, első két napján párhuzamosan folytak az angol és a magyar nyelvű előadások, az utolsó napon magyar nyelvű szimpóziumok, tematikus szekciók zajlottak. Az előadásokat bírálati rendszert alkalmazva, teljesen megegyező szempontok alapján válogatták ki a benyújtott magyar és angol nyelvű absztraktok közül.

A konferencia alatt két angol nyelvű plenáris előadás hangzott el, 15 tematikus szekciót, 8 szimpóziumot, valamint poszttereket tekinthettek meg a résztvevők. Ezek közül 5 tematikus szekció és egy szimpózium volt angol nyelvű. Összesen 120 szakmai anyaggal rendelkező résztvevő volt jelen és 97 előadás hangzott el (Csapó és Tóth, 2012).

Fiatal kutatók, vagyis egyetemi és doktorandusz hallgatók összesen 30 előadást tartottak, ebből 6-ot angol nyelven. 15-en tartottak előadást az SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola hallgatói közül, rajtuk kívül képviseltették magukat az Eötvös Lóránd Tudományegyetem, a Pécsi Tudományegyetem és a Debreceni Egyetem doktori iskolái is. Továbbá több, alap-, illetve mesterképzésben részt vevő hallgató is tartott előadást (Csapó és Tóth, 2012).

A konferencián elhangzott előadások kulcsszavait összegyűjtve, tematikus egységekhez rendelve és azokat előfordulásuk gyakorisága alapján csoportosítva alkottuk meg táblázatunkat (1. táblázat). A konferenciakötetben (Csapó és Tóth, 2012) megjelenő kulcsszavakat megvizsgáltuk gyakoriságuk alapján, valamint azokat átfogóbb tematikus egységekhez rendeltük. Az előadások anyagainak benyújtásakor három kulcsszót kellett megadni; volt olyan előadás, amelyhez ennél többet adtak meg, hogy emiatt ne torzuljanak az arányok, ezeknél csak az első három kulcsszót emeltük be vizsgálatunkba. A kulcsszavas elemzés és az előadások témái alapján körvonalazódik, hogy mely területek voltak hangsúlyosak a 2012-es konferencián:

- mérés-értékelés,
- információs-kommunikációs technológiák alkalmazása az oktatásban,
- felsőoktatás-kutatás,
- matematika, matematikai gondolkodás,
- olvasás, szövegértés,
- a sajátos nevelési igényű tanulók értékelése.

A két elhangzott plenáris előadás mellett beszámolóinkban ezekről a területekről emelünk ki egy-egy szimpóziumot, illetve tematikus előadást, melyek tartalmát az alábbiakban röviden ismertetjük.

1. táblázat. A konferencia tematikus előadásainak kulcsszavai

Előadások száma	5+	3-4	1-2	Σ
Mérés-értékelés	mérés, értékelés (7), számítógép-alapú mérés (7)	diagnosztikus feladatok (4), rendszerszintű mérések (3), IRT (3), teljesítmény-alapú mérés (3)	adaptív tesztelés (2)	29
IKT	IKT (5), számítógépes oktatási játékok (5)	online tanulás (3), arckifejezés monitorozása (3)	digitális kompetencia (1)	17
Felsőoktatás	felsőoktatás (6)	felsőoktatás-kutatás (4), Erasmus-program (4)	oktatói pálya (2)	16
Matematika	matematikai gondolkodás és képességei (5)	matematika-oktatás (4), matematikai kompetencia fejlődési modellje (3)	alkalmazott matematika (1)	13
Olvasás, szövegértés	szövegértés (5)	olvasás, olvasási stratégiák (3)	szövegtípusok (2)	10
SNI		tanulásban akadályozottság (4)	autizmus (2), sajátos nevelési igény (2), integráció (2)	10
Egyéb	szociális problémamegoldó gondolkodás (5), zenei képességek, zenepedagógia (5)	készség-, képességfejlesztés (4), óvoda (4), problémamegoldás (4), rendszerszintű mérések (3)	kérdőívek (2), mentorálás (2), munkamemória (2), pályaválasztás (2), projekt módszer (2), statisztika-oktatás (2),	37

Plenáris előadások

A nyitóbeszéd után Peter Bryant, az Oxfordi Egyetem professzorának plenáris előadása hangzott el. A professzor a matematikai tudás komponenseit, a matematikai műveletek megoldása mögött húzódó folyamatokat vizsgálta, ennek háttéréről, tapasztalatairól beszélt. A gyerekek matematikai tudását mérő tesztfeladatokban gyakori hiba, hogy azok megoldásához előre ismert formulák elegendőek. Mivel az itemek explicit módon tartalmaznak a megoldandó feladatot, így elsősorban azt mérik, milyen szinten képes a diák alkalmazni egy-egy eljárást. A matematikai tudásnak fontos részét képezi a műveletek mögött meghúzódó logikai formulák ismerete, ezek alkalmazása különböző számolási feladatokban. Bár az évek során sok, a logikai készséget mérő eljárás született, ezek száma a matematika tesztekben igen kevés, sok esetben pedig teljesen hiányzik. A professzor a logikai készségek kutatási eredményei alapján elkészített itemeket mutatott be, valamint pontosította, mely logikai műveletek vizsgálata fontos.

A másik plenáris előadást Petra Stanat tartotta, aki a vezető németországi értékelési központ (Intitut zur Qualitätsentwicklung im Bildungswesen) igazgatójaként a német értékelési rendszer kialakításának kereteit mutatta be. Előadását a német oktatási rendszer 10–12 évvel ezelőtti helyzetének rövid bemutatásával vezette be, kezdve azzal, hogy a 2000-es PISA-mérések adatainak nyilvánosságra kerülése után az eredmények „sokként” érték Németországot. A német tanulók teljesítménye az OECD-átlag alatt helyezkedett el, valamint az összes részt vevő ország közül itt volt a legnagyobb különbség a leggyengébben és a legjobban teljesítő tanulók között. Az alacsony szocio-ökonomiai

náltér és a bevándorlás sokkal nagyobb hátráltató tényezőként hatott a teljesítményre, mint más országokban. Ezek vezettek ahhoz a folyamathoz, melynek során az oktatási rendszer figyelmét a kimeneti követelmények felé irányították. A 16 német szövetségi tartomány oktatási minisztériuma közös követelményrendszert vezetett be az összes tartományban. Ez a követelményrendszer részletesen leírja azokat a kompetenciákat, készségeket, amiket a tanulók várhatóan megszereznek, amikor az egyes iskolaszintek közötti átmenethez érnek. Erre a célra hozták létre az Oktatási Minőségfejlesztési Intézetet (Educational Quality Improvement, IQB) a Humboldt Egyetemen: ezt az intézményt bízták meg a német értékelési rendszer kialakításával. Az intézet végzi évente a 3. és 8. osztályos tanulók értékelését az összes német iskolában. Petra Stanat előadásában bemutatta, hogy az értékelési rendszer kialakítása milyen kihívásokat és lehetőségeket hordozott magában.

Szimpoziumok, tematikus előadások

A matematikai gondolkodás értékelési lehetőségei hangsúlyosak voltak a konferencián. Az ehhez a témához kapcsolódó előadások közül a Duisburg-Essen-i Egyetem kutatóinak matematikai fejlődéssel kapcsolatos tematikus szekcióját emeljük ki, mivel jól példázza a pedagógiai értékelés és fejlesztés kapcsolatát, továbbá előadásaikon keresztül betekintést kaptunk egy óvodáskorú gyermekeknek szánt fejlesztőeszköz megalkotásának folyamatába. Az Annemarie Fritz-Stratmann által vezetett kutatócsoport főként Piaget, Fuson és Resink fejlődési elméleteiben fellelhető azonosságokra építve alkotta meg saját matematikai fejlődési elméletét. 4–8 éves korban összesen öt, egymásra épülő fejlődési szintet különböztettek meg. A fejlődési modellhez elkészítették mérőeszközeiket, illetve megalkották az ehhez tartozó játékos fejlesztőeszközt, a Mina és a vakondot. Ez egy olyan fejlesztő játék, amely során a pedagógus egy méhecske és egy vakond történetébe, feladataiba vonja be a gyerekeket. A játékkal céljuk az eredményes iskola-

kezdésre való felkészítés, valamint az óvoda-iskola átmenet segítése. A német kutatók modellje, bár nagyrészt más elméleti háttéren nyugszik, a DIFER-ben is fellelhető elemi számolási készség fejlődésével vethető össze, egyrészt mivel ugyanarra az életkorra vonatkozik, másrészt modelljük fejlettségi szintjeihez hasonló műveletek (számkörök átlépése, számlálás visszafelé, manipulatív számlálás) elvégzését kötik (Nagy, Józsa, Vidákovich és Fazekasné, 2004). A fejlesztőeszközzel végzett vizsgálatuk kimutatta, hogy az elsősorban a gyengébb képességű tanulók felzárkóztatására alkalmas.

Vidákovich Tibor és munkatársai külön szimpózium keretein belül mutatták be az olvasási, matematikai és természettudományos teljesítmény diagnosztikus értékelését biztosító feladatbank alkalmazási lehetőségeit. Előadásaikban a 2010-es és 2011-es évek nagymintás adatain végzett elemzésekbe is betekintést nyújtottak. A kutatók egyrészt

A 2000-es PISA-mérések adatainak nyilvánosságra kerülése után az eredmények „sokként” érték Németországot. A német tanulók teljesítménye az OECD-átlag alatt helyezkedett el, valamint az összes részt vevő ország közül itt volt a legnagyobb különbség a leggyengébben és a legjobban teljesítő tanulók között. Az alacsony szocio-ökonomiai háttér és a bevándorlás sokkal nagyobb hátráltató tényezőként hatott a teljesítményre, mint más országokban. Ezek vezettek ahhoz a folyamat-hoz, melynek során az oktatási rendszer figyelmét a kimeneti követelmények felé irányították.

a szakirodalomban gyakran felmerülő kérdéseket vizsgálták, másrészt a feladatbank segítségével történő adatelemzési módszerek széles skáláját mutatták be. A tesztbank több száz paraméterezett, szaktudományi, alkalmazási és gondolkodási feladatot tartalmaz, melyek 1–6. évfolyamon képesek feltárni a diákok fejlődési folyamatait, képet adhatnak ezek hiányosságairól, valamint ezen információk alapján a tanulási-tanítási folyamat korrekciójára is lehetőséget biztosítanak. Minden feladattípuson és témakörön belül előre meghatározott pszichikus struktúrákat és feladatmegoldó tevékenységeket határoztak meg. Az első előadásban a szövegtípus és a feladat megoldásához szükséges pszichikus struktúrák függvényében a szövegértési teljesítmények vizsgálatáról volt szó. A diagnosztikus rendszer néhány feladatának 6. osztályosok körében mért teljesítményeit hasonlították össze ugyanezen feladatsor 8. osztályosok által elért eredményeivel. A két csoport életkori eltéréseit a két szempont (szövegtípus és pszichikus struktúra) függvényében ismertették. Általánosan megfigyelhető, hogy a két csoport teljesítményének sorrendje a szövegtípusok függvényében megegyezik, ami az élményszerző és információkínáló szövegek olvasási gyakoriságának hasonló eloszlásával magyarázhatók. A második prezentáció témája a matematika teljesítmény diagnosztikus értékelése volt, ezen belül a deduktív következtetéseket értékelő feladatok eredményeinek vizsgálata került bemutatásra. A vizsgálat során a teljesen azonos szerkezetű, de különböző tartalmú feladatok teljesítmény-eloszlását is elemezték. A kapott információk az előzetesen feltételezettnél is erősebb tartalomfüggőséget mutattak ki, ami alapján megállapítható, hogy a matematikai terület gondolkodási dimenziójának ezen részterülete kizárólag a szaktudományi dimenzióval összefüggésben értelmezhető. A harmadik előadás a természettudományos tudás diagnosztikus értékelési lehetőségeivel volt kapcsolatos. A 6. és 8. évfolyamos tanulók teljesítményét hasonlították össze a három tanulási dimenzióban, valamint a tanulás hatékonyságát befolyásoló tényezőket vizsgálták. A szimpózium utolsó előadása a diagnosztikus rendszer sajátos nevelési igényűek (SNI) körében való alkalmazhatóságának lehetőségeit, egyben a rendszer adaptálhatóságát mutatta be.

A felsőoktatással foglalkozó előadások közül a Fényes Hajnalka és munkatársai által prezentált *Társadalmi nemek és eredményesség a felsőoktatásban* című szimpóziumot ismertetjük röviden. A szimpózium első előadása a nők és férfiak iskolai mobilitásával, valamint a végzett hallgatók státuszában bekövetkezett változások kutatásával foglalkozott, melyben a nők és férfiak felsőoktatási arányát és a végzettek munkaerőpiacon betöltött pozícióit hasonlították össze. A munka során a Diplomás Pályakövető Rendszer adatbázisait használták, keresztátlás elemzésekkel és összehasonlító átlagok módszerével dolgoztak. Ezt követő előadásukban egy reprezentatív országos vizsgálat adatai alapján ismertették a férfi és női felnőtt hallgatók tanulmányi jellemzőit és a diplomájuk munkaerőpiaci hasznosulását. Majd a harmadik előadásban a társadalmi nemek közötti értékkülönbségek és ezek felsőoktatásban megnyilvánuló hatásának vizsgálatát prezentálták. Egy több, mint kétezer fős mintán felvett Rokeach-féle értékeszt átlagait, rangsorolt adatait elemezték, valamint faktoranalízist végeztek. Az eredmények szerint a közösségi-szervezeti lét a lányokra fokozottabban jellemző, azonban a mobilitáshoz és karrierhez fűződő pozitív viszony a fiúknál erősebben jelentkezett. Az értékstruktúra feltárásának módszere jól hasznosítható információkat adhat a téma későbbi kutatásában. A negyedik előadásban a nemek eltérő tanulási motivációját vizsgálatát mutatták be az informatika tantárgy kapcsán. Matematika és informatika szakos hallgatók körében vizsgálták a szövegszerkesztési tudásszintet és motivációt. Míg a teljesítményekben nem találtak szignifikáns különbséget, addig a motivációban (elsajátítási és további információszerzés) a fiúk magasabb eredményt értek el. A szimpózium utolsó prezentációja az oktatói kar nő tagjainak körében végzett vizsgálatról szólt. A nők felsőoktatásban és tudományos életben való fokozott jelenléte társadalmi és munkaerőpiaci szerepváltozásokat eredményez, melyek nyomon követése fontos gender-kutatási irány.

Az olvasáskutatással foglalkozó tematikus szekció keretében *Az itemszintű válasz-idők elemzése képességtesztekben* címmel tartott előadást Tóth Dénes és Csépe Valéria. Egy új tesztelméleti modell empirikus vizsgálatát mutatták be. Van der Linden speciális IRT-modellje a kognitív képességvizsgálatok során a válaszadás pontosságán túl annak megválaszolási idejét is figyelembe veszi. A modell a két tényező összefüggései alapján képes pontosabb becslést adni. Az adatbázist egy 1–4. évfolyamos diákok által kitöltött, standardizált számítógépes olvasásteszt eredményei adták. A modellt a helyesírási és fonématorzési alteszteknel alkalmazták. Az elemzés során fontos szempont volt a véletlen találgatások kiszűrhetőségének biztosítása. A tisztított adatbázis elemzéséből kiderült, hogy a mérés pontosságát az eljárás elsősorban a képességskála szélein lévő tanulóknál javította.

Lesznayák Márta elnökletével külön szimpózium tárgyalta a többségi és tanulásban akadályozott gyermekek szociálisprobléma-megoldó gondolkodásának összehasonlító vizsgálatát. Az SZTE Gyógypedagógus-képző Intézet munkatársai egy képességmodell alkalmazási lehetőségeit vizsgálták sajátos nevelési igényűek körében. A társas interakciók sikerességét erősen befolyásoló komponens kutatása hazánkban csak az elmúlt években indult. A sajátos nevelési igényű tanulócsoporthoz kiterjesztve pedig a nemzetközi vizsgálatok száma is alacsony. A mérőeszköz D'Zurilla és munkatársai modellje alapján, annak fő dimenzióit (pozitív orientáció, negatív orientáció, racionalitás, impulzivitás, elkerülés) megtartva készült. Kismintás próbamérés után, 2011 októbere és 2012 januárja között nagymintás kutatást végeztek, majd az eredmények és a háttérkérdőív változóinak összefüggéseit vizsgálták. A mintát 274 tanulásban akadályozott és 595 többségi tanuló képezte.

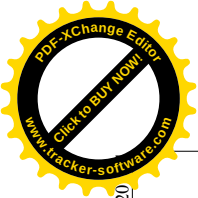
Az Országos kompetenciamérésen és a PISA-mérésben részt vevő tanulók eredményeinek összekapcsolásával végzett elemzéseket Balázs Ildikó mutatta be. Mivel az Országos kompetenciamérés és a PISA2009 adatbázisai a tanulók mérési azonosítóinak felhasználásával összeköthetők, így a két mérés eredményeit és háttérváltozóit, korreláció-számításokat végezve, több szempont szerint is össze tudták vetni. Az összehasonlításból többek között kiderült, hogy a PISA mintája jól reprezentálja az adott populációt, valamint a két teszten hasonlóan teljesítettek a diákok, továbbá vizsgálatuk szerint a méréseken hiányzó és válaszmegtagadó tanulók nagyobb eséllyel kerülnek ki a gyengébb eredményű, illetve rosszabb családi háttérű tanulók köréből. A két adatbázis összevetése lehetőséget biztosít a kompetenciamérések eredményeinek további elemzéséhez, valamint a torzító hatások kiküszöbölését szolgáló eljárások kidolgozásához.

Ezek a röviden ismertetett előadások, szimpóziumok csak töredékét képezik a számos szakmai anyagnak, amelyet a konferencián bemutatnak. Segítségükkel szemléltettük, hogy a pedagógiai értékelésen belül milyen széles skálán jelentek meg a legfrissebb kutatások eredményei.

Összegzés

A 2012-es, tizedik Pedagógiai Értékelési Konferencia tehát túl van egy újabb komoly állomásán. Növekedése évek óta töretlen, és mostantól nemzetközi tematikus bírálati rendszerű konferenciaként szolgálja a hazai neveléstudomány fejlődését.

A konferencián két angol nyelvű plenáris előadás mellett összesen 97 előadás hangzott el magyar és angol nyelven. Az előadások kulcsszavait megvizsgálva látható, hogy a mérés-értékelés, az információs-kommunikációs technológiák alkalmazása az oktatásban, a felsőoktatás-kutatás, a matematika, matematikai gondolkodás, az olvasás, szövegértés, a sajátos nevelési igényű tanulók értékelése voltak a hangsúlyos területek. Beszámolóinkban ezekről a területekről emeltünk ki és ismertettünk röviden egy-egy szimpóziumot, illetve tematikus előadást. Reméljük, hogy beszámolóinknak sikerült felkeltenie az érdeklődést a pedagógiai értékelés lehetőségei, valamint a következő konferenciák iránt.

Irodalomjegyzék

Csapó Benő és Tóth Edit (2012, szerk.): *PÉK 2012 – X. Pedagógiai Értékelési Konferencia: Program – Előadás összefoglalók*. Szegedi Tudományegyetem, Szeged.

Fejes József Balázs, Kasik László és Kinyó László (2006): *PÉK 2006 – Beszámoló a IV. Pedagógiai Értékelési Konferenciáról*. *Iskolakultúra*, **16.** 11. sz. 92–98.

Hódi Ágnes és Tóth Edit (2012): Az amerikai pedagógiai kutatás múltja és jelene. *Iskolakultúra*, **22.** 2. sz. 83–94.

Kelemen Rita és Pap-Szigeti Róbert (2006): Beszámoló a PÉK 2006 – IV. Pedagógiai Értékelési Konferenciáról. *Pedagógusképzés*, 3–4. sz. 153–157.

Nagy József, Józsa Krisztián, Vidákovich Tibor és Fazekasné Fenyvesi Margit (2004): *Az elemi alap-*

készségek fejlődése 4–8 éves életkorban. Mozaik Kiadó, Szeged.

Schüttler Tamás (2005): „A közoktatási rendszerben nem lehet jelentős változásokat elérni a tudomány hozzájárulása nélkül”. Interjú az Országos Neveléstudományi Konferencia szerepéről Csapó Benővel. *Új Pedagógiai Szemle*, 2. sz. 58–62.

Tóth Edit és Baraszevich Tamás (2010): Aktuális hangsúlyok és tendenciák az oktatáskutatás nemzetközi színterén. *Iskolakultúra*, **20.** 1. sz. 92–102.

Rausch Attila – Kovács Gergely
neveléstudomány
mesterszakos hallgatók
SZTE BTK Neveléstudományi Intézet